

2024/1732

19.6.2024

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2024/1732

z dnia 17 czerwca 2024 r.

zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1173 w odniesieniu do inicjatywy EuroHPC dla przedsiębiorstw typu start-up w celu wzmocnienia czołowej pozycji Europy w dziedzinie godnej zaufania sztucznej inteligencji

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 187 i art. 188 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji (zwane dalej „aktem w sprawie AI”) ma na celu poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez ustanowienie jednolitych ram prawnych, w szczególności dotyczących rozwoju, marketingu i wykorzystywania sztucznej inteligencji (AI) zgodnie z wartościami Unii.
- (2) Od 2021 r., kiedy przyjęto rozporządzenie Rady (UE) 2021/1173 ⁽³⁾, w dziedzinie AI odnotowano ogromny postęp techniczny i stała się ona wysoce strategiczną i sporną dziedziną na całym świecie. Unia odgrywa wiodącą rolę w staraniach na rzecz wspierania odpowiedzialnych badań naukowych i innowacji w dziedzinie godnej zaufania i etycznej AI przy jednoczesnym ustanawianiu zabezpieczeń i rozwijaniu skutecznego zarządzania.
- (3) W dniu 13 września 2023 r., w ramach kompleksowego podejścia na rzecz wspierania odpowiedzialnych badań naukowych i innowacji w dziedzinie AI, Komisja ogłosiła nową inicjatywę strategiczną mającą na celu udostępnienie zdolności Unii w zakresie obliczeń wielkiej skali innowacyjnym europejskim przedsiębiorstwom typu start-up w dziedzinie godnej zaufania AI w celu trenowania ich modeli. Inicjatywa ta stanowi uzupełnienie prac nad stworzeniem zabezpieczeń AI na mocy aktu w sprawie AI, ustanawiającego struktury zarządzania i nad wspieraniem innowacji za pośrednictwem skoordynowanego planu w sprawie sztucznej inteligencji.
- (4) Biorąc pod uwagę, że największe zdolności Unii w zakresie obliczeń superkomputerowych światowej klasy znajdują się w obiektach Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (zwanego dalej „Wspólnym Przedsięwzięciem”), to właśnie te obiekty będą musiały zostać udostępnione, aby inicjatywa Komisji stała się rzeczywistością. W związku z tym konieczne jest dodanie do Wspólnego Przedsięwzięcia siódmego celu, oprócz obecnych sześciu, dotyczącego wkładu superkomputerów w nową unijną inicjatywę w zakresie AI.
- (5) Nowy cel umożliwiłby Wspólnemu Przedsięwzięciu prowadzenie działań w dziedzinach nabywania i eksploatacji zoptymalizowanych pod kątem AI superkomputerów lub partycji superkomputerów, aby umożliwić uczenie się maszynowe i trenowanie modeli AI ogólnego przeznaczenia. Wspólne Przedsięwzięcie powinno mieć możliwość stworzenia nowego trybu dostępu do swoich zasobów obliczeniowych dla ekosystemu przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się AI oraz ekosystemu badań naukowych i innowacji oraz opracowania specjalnych aplikacji AI zoptymalizowanych na potrzeby działania na jego superkomputerach. Wspólnemu Przedsięwzięciu należy również zezwolić na wyznaczenie istniejących jednostek przyjmujących w zakresie europejskich obliczeń wielkiej skali jako fabryk AI, jeśli jednostka przyjmująca potrafi wykazać, że jej superkomputer dysponuje wystarczającymi zasobami obliczeniowymi do trenowania wielkoskalowych modeli AI ogólnego przeznaczenia i do celów nowych zastosowań

⁽¹⁾ Opinia z dnia 24 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia z dnia 20 marca 2024 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2021/1173 z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1488 (Dz.U. L 256 z 19.7.2021, s. 3).

AI oraz pod warunkiem że jednostka przyjmująca realizuje pełen zakres dodatkowych działań niezbędnych do rozwoju i wspierania ekosystemu AI. Zmiany te umożliwią Wspólnemu Przedsięwzięciu oferowanie mocy i usług obliczeniowych dostosowanych do potrzeb w celu wspierania trenowania, rozwoju AI na dużą skalę oraz jej absorpcji w Unii, co nie jest wykonalne w ramach obecnego rozporządzenia. Fabryki AI powinny współdziałać ze sobą nawzajem oraz z odpowiednimi inicjatywami Unii w zakresie AI, a w stosownych przypadkach mogą współdziałać z odpowiednimi krajowymi ekosystemami AI i krajowymi inicjatywami w zakresie AI.

- (6) Aby skoordynować datę zmian wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem zmieniającym z datą rozpoczęcia stosowania aktu w sprawie AI, niniejsze rozporządzenie zmieniające powinno być stosowane bez zbędnej zwłoki.
- (7) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2021/1173,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE) 2021/1173 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się pkt 3a i 3b w brzmieniu:

„3a) »superkomputer zoptymalizowany pod kątem AI« oznacza superkomputer, który jest zaprojektowany głównie do celów trenowania wielkoskalowych modeli sztucznej inteligencji (zwanej dalej »AI«) ogólnego przeznaczenia i do celów nowych zastosowań AI;

3b) »fabryka AI« oznacza scentralizowany lub rozproszony podmiot zapewniający infrastrukturę usług obliczeń superkomputerowych na potrzeby AI, w skład której wchodzi: superkomputer zoptymalizowany pod kątem AI lub zoptymalizowana pod kątem AI partycja superkomputera, powiązane centrum danych, specjalny dostęp i usługi obliczeń superkomputerowych ukierunkowane na AI, który to podmiot również przyciąga i tworzy pule talentów w celu zapewnienia kompetencji koniecznych do wykorzystywania superkomputerów na potrzeby AI;”;

b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) »superkomputer EuroHPC« oznacza każdy system obliczeniowy, który jest w całości posiadany przez Wspólne Przedsięwzięcie lub posiadany wspólnie z innymi państwami uczestniczącymi lub z konsorcjum partnerów prywatnych i który może być superkomputerem klasycznym (superkomputer wysokiej klasy, superkomputer klasy przemysłowej, superkomputer zoptymalizowany pod kątem AI lub superkomputer średniej klasy), hybrydowym komputerem klasyczno-kwantowym, komputerem kwantowym lub symulatorem kwantowym;”;

2) w art. 3 ust. 2 dodaje się literę w brzmieniu:

„h) rozwój i eksploatacja fabryk AI w celu wsparcia dalszego rozwoju wysoce konkurencyjnego i innowacyjnego ekosystemu AI w Unii.”;

3) w art. 4 ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:

„h) filar dotyczący fabryk AI służący godnej zaufania i etycznej AI, obejmujący działania mające na celu zapewnienie ukierunkowanej na AI infrastruktury usług obliczeń superkomputerowych, którego celem jest dalszy rozwój zdolności, kompetencji i umiejętności w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach ekosystemu AI; Obejmuje on następujące działania:

(i) nabywanie i eksploatacja superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI, zlokalizowanych w tych samych miejscach co duże centra danych lub połączonych z centrami danych za pośrednictwem bardzo szybkich sieci;

(ii) modernizacja istniejących superkomputerów EuroHPC poprzez dodanie zdolności w zakresie AI;

- (iii) zapewnienie dostępu do superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI lub superkomputerów EuroHPC, które zostały zmodernizowane poprzez dodanie zdolności w zakresie AI, w tym rozszerzenie ich wykorzystania na dużą liczbę użytkowników publicznych i prywatnych, w tym przedsiębiorstwa typu start-up oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, a także zapewnienie sprawiedliwych możliwości w zakresie takiego dostępu;
 - (iv) funkcjonowanie scentralizowanych lub rozproszonych centrów ukierunkowanych na AI usług obliczeń superkomputerowych w celu wsparcia ekosystemu przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się AI oraz ekosystemu badań naukowych i innowacji, zapewniających wsparcie w zakresie algorytmów, wsparcie dla dalszego rozwoju, trenowania, testowania, oceny i walidacji modeli i systemów trenowania AI oraz wspieranie rozwoju nowych wielkoskalowych zastosowań AI w strategicznych obszarach, takich jak zdrowie i opieka, zmiana klimatu, robotyka lub kierowanie pojazdami podłączonymi do internetu bądź zautomatyzowane kierowanie pojazdami.
 - (v) eksploatacja przyjaznego superkomputerom zaplecza programistycznego, w tym w celu wprowadzenia obliczeń równoległych na potrzeby zastosowań AI z myślą o optymalizacji wykorzystania zdolności w zakresie obliczeń superkomputerowych;
 - (vi) świadczenie innych usług obliczeń superkomputerowych wspierających AI;
 - (vii) przyciąganie talentów, tworzenie ich pul i szkolenie talentów w celu rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie wykorzystywania superkomputerów EuroHPC na potrzeby AI;
 - (viii) współdziałanie z innymi fabrykami AI, udostępnianie ich usług w całej Europie oraz współpraca z centrami kompetencji EuroHPC i centrami doskonałości EuroHPC, a także z odpowiednimi inicjatywami Unii w zakresie AI, takimi jak centra przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się sztuczną inteligencją, ekosystemy sztucznej inteligencji i danych, ośrodki testowo-doświadczalne w dziedzinie sztucznej inteligencji, europejska centralna platforma sztucznej inteligencji, centra innowacji cyfrowych ukierunkowanych na sztuczną inteligencję, związane ze sztuczną inteligencją Wspólnoty Wiedzy i Innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, odpowiednie europejskie infrastruktury badawcze i inne powiązane inicjatywy.”;
- 4) w art. 9 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 5 dodaje się akapit w brzmieniu:

„W przypadku superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI do jednostek przyjmujących zastosowanie mają następujące dodatkowe kryteria wyboru:

 - a) bliskość z istniejącym ośrodkiem przetwarzania danych lub połączenie z istniejącym ośrodkiem przetwarzania danych za pośrednictwem bardzo szybkich sieci;
 - b) wizja, plany i zdolność jednostki przyjmującej do sprostania wyzwaniom związanym z ekosystemem przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się AI oraz ekosystemem badań naukowych i innowacji oraz społecznością użytkowników AI, a także zapewniania wspierającej scentralizowanej lub rozproszonej usługi obliczeń superkomputerowych ukierunkowanej na AI;
 - c) jakość i adekwatność doświadczenia i wiedzy fachowej dostępnych w zespole, który ma być odpowiedzialny za wspierające środowisko ukierunkowanych na AI usług obliczeń superkomputerowych;
 - d) plany w zakresie współdziałania i współpracy z innymi fabrykami AI, centrami kompetencji EuroHPC i centrami doskonałości EuroHPC oraz z odpowiednimi inicjatywami w zakresie AI, takimi jak centra przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się sztuczną inteligencją, ekosystemy sztucznej inteligencji i danych, ośrodki testowo-doświadczalne w dziedzinie sztucznej inteligencji, europejska centralna platforma sztucznej inteligencji, centra innowacji cyfrowych ukierunkowanych na sztuczną inteligencję i inne powiązane inicjatywy;
 - e) istniejące zdolności i przyszłe plany jednostki przyjmującej w celu przyczynienia się do rozwoju puli talentów.”;
 - b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5a. Istniejąca jednostka przyjmująca może ubiegać się o uzyskanie statusu fabryki AI. W wyniku zaproszenia do wyrażenia zainteresowania Rada Zarządzająca dokonuje wyboru spośród istniejących jednostek przyjmujących – w drodze uczciwego i przejrzystego procesu opartego m.in. o kryteria wyboru określone w art. 9 ust. 5 akapit drugi i pod warunkiem że wybrana jednostka przyjmująca potrafi wykazać, że jej superkomputer EuroHPC dysponuje wystarczającymi zasobami obliczeniowymi do trenowania wielkoskalowych modeli AI ogólnego przeznaczenia i do celów nowych zastosowań AI.”;
 - c) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„6a. W przypadku superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI, o których mowa w art. 12a, jednostka przyjmująca tworzy punkt kompleksowej obsługi dla użytkowników, w tym przedsiębiorstw typu start-up, małych i średnich przedsiębiorstw i użytkowników ze środowisk naukowych w celu ułatwiania dostępu do swoich usług wsparcia.”;

5) art. 10 ust. 2 lit. l) otrzymuje brzmienie:

„l) specjalne warunki mające zastosowanie w przypadku, gdy jednostka przyjmująca eksploatuje superkomputer EuroHPC do celów przemysłowych lub superkomputer zoptymalizowany pod kątem AI.”;

6) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 12a

Nabycie i własność superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI

1. Wspólne Przedsięwzięcie nabywa superkomputery zoptymalizowane pod kątem AI i jest ich właścicielem.

2. Wkład finansowy Unii, o którym mowa w art. 5 ust. 1, pokrywa maksymalnie 50 % kosztów nabycia plus maksymalnie 50 % kosztów eksploatacyjnych superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI. Koszty eksploatacyjne obejmują koszty ukierunkowanych na AI usług w zakresie obliczeń superkomputerowych.

Pozostała część całkowitego kosztu własności superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI jest pokrywana przez państwo uczestniczące, w którym jednostka przyjmująca ma siedzibę, lub przez państwa uczestniczące należące do konsorcjum przyjmującego i ewentualnie uzupełniana wkładami, o których mowa w art. 6.

3. Proces wyboru dostawcy superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI obejmuje kwestię bezpieczeństwa łańcucha dostaw. Wybór ten odbywa się na podstawie specyfikacji istotnych warunków zamówienia, które są dostosowane do popytu i które uwzględniają wymagania użytkowników i ogólne specyfikacje systemu przedstawione przez wybraną jednostkę przyjmującą we wniosku o zaproszenie do wyrażenia zainteresowania.

4. Wspólne Przedsięwzięcie może funkcjonować jako pierwszy użytkownik superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI, które integrują technologie opracowane w głównej mierze w Unii.

5. Rada Zarządzająca może – jeżeli jest to należycie uzasadnione względami bezpieczeństwa – określić w programie prac warunki udziału dostawców w nabywaniu superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI zgodnie z art. 12 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/694 lub postanowić o ograniczeniu udziału dostawców ze względów bezpieczeństwa lub z uwagi na działania bezpośrednio związane ze strategiczną autonomią Unii, zgodnie z art. 18 ust. 4 tego rozporządzenia.

6. Superkomputery zoptymalizowane pod kątem AI znajdują się w jednostce przyjmującej superkomputer EuroHPC lub w ośrodku obliczeń superkomputerowych zlokalizowanym na terenie Unii.

7. Bez uszczerbku dla likwidacji Wspólnego Przedsięwzięcia, o której mowa w art. 23 ust. 4 statutu, najwcześniej po upływie pięciu lat od zakończenia przez Wspólne Przedsięwzięcie z pomyślnym wynikiem testu odbiorczego superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI zainstalowanego w jednostce przyjmującej, własność superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI może decyzją Rady Zarządzającej i zgodnie z umową o przyjęcie zostać przeniesiona na tę jednostkę przyjmującą lub superkomputer zoptymalizowany pod kątem AI zostać sprzedany innej jednostce bądź wycofany z eksploatacji. W przypadku przeniesienia własności superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI jednostka przyjmująca zwraca Wspólnemu Przedsięwzięciu kwotę odpowiadającą wartości końcowej superkomputera, którego własność podlega przeniesieniu. Jeśli nie dokonuje się przeniesienia własności na jednostkę przyjmującą, ale podjęto decyzję o wycofaniu z eksploatacji superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI, stosowne koszty są dzielone równo między Wspólne Przedsięwzięcie a jednostkę przyjmującą. Wspólne Przedsięwzięcie nie ponosi odpowiedzialności za żadne koszty powstałe po przeniesieniu własności superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI lub po jego sprzedaży lub wycofaniu z eksploatacji superkomputera zoptymalizowanego pod kątem AI.”;

7) w art. 15 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wspólne Przedsięwzięcie może ogłosić zaproszenie do wyrażenia zainteresowania w celu modernizacji superkomputerów EuroHPC, których jest właścicielem lub współwłaścicielem, w celu podniesienia poziomu wydajności superkomputera blisko poziomu eksaskalowego, w celu zwiększenia zdolności superkomputera w zakresie AI, lub w celu zwiększenia wydajności operacyjnej superkomputera w jakikolwiek inny sposób, w tym za pomocą akceleratorów kwantowych.”;

b) uchyla się ust. 2;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Udział procentowy wkładu finansowego Unii w koszty nabycia związane z modernizacją musi być taki sam jak udział procentowy wkładu finansowego Unii na rzecz pierwotnego superkomputera EuroHPC; koszty te amortyzowane są przez przewidywany pozostały okres eksploatacji pierwotnego superkomputera. Udział procentowy wkładu finansowego Unii w dodatkowe koszty operacyjne związane z modernizacją musi być taki sam jak udział procentowy wkładu finansowego Unii na rzecz pierwotnego superkomputera EuroHPC. W przypadku superkomputerów petaskalowych nabytych w okresie stosowania rozporządzenia (UE) 2018/1488 wkład finansowy Unii na modernizację pokrywa do 35 % dodatkowych kosztów operacyjnych.”;

8) w art. 16 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1a. Superkomputery zoptymalizowane pod kątem AI i superkomputery EuroHPC zmodernizowane na potrzeby zdolności w zakresie AI wykorzystuje się przede wszystkim do opracowywania, testowania, oceny i walidacji wielkoskalowych modeli trenowania AI ogólnego przeznaczenia i nowych zastosowań AI, a także do dalszego rozwoju rozwiązań w zakresie AI w Unii wymagających obliczeń wielkiej skali i wdrażania wielkoskalowych algorytmów AI w celu rozwiązywania problemów naukowych.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„2a. Rada Zarządzająca określa specjalne warunki dostępu do superkomputerów zoptymalizowanych pod kątem AI i superkomputerów EuroHPC zmodernizowanych na potrzeby zdolności w zakresie AI zgodnie z art. 17, uwzględniając szczególne potrzeby ekosystemu przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się AI i ekosystemu badań naukowych i innowacji. Obejmują one specjalny dostęp dla przedsiębiorstw typu start-up oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Do dostępu kwalifikują się jedynie wnioski dotyczące opracowania godnych zaufania i etycznych modeli, systemów i zastosowań AI, które są zgodne z wartościami Unii.”;

9) art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Udział w przynależnym Unii czasie dostępu do każdego superkomputera EuroHPC wysokiej klasy, kwantowego i superkomputera EuroHPC zoptymalizowanego pod kątem AI jest bezpośrednio proporcjonalny do wkładu finansowego Unii, o którym mowa w art. 5 ust. 1, w całkowity koszt własności danego superkomputera EuroHPC, a zatem nie może przekraczać 50 % całkowitego czasu dostępu do tego superkomputera.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 17 czerwca 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

A. MARON